

Nr 26/1956.

Å l a n d s l a n d s k a p s s t y r e l s e s
framställning till Ålands landsting med förslag
till landskapslag om stadsplan för Mariehamns
stad.

Vid höstsessionen 1956 antog Landstinget ett av landskapsstyrelsen framställt förslag till landskapslag om stadsplan för Mariehamns stad. Emellertid har detta landstingsbeslut numera genom beslut av Republikens President av den 13 april 1956 fått förfalla. Då redan vid vinter-sessionen detta år var bekant, att Ålandsdelegationen i sitt i ärendet avgivna utlåtande ansåg, att Landstinget överskridit sin lagstiftningsbehörighet, antog Landstinget på grundval av landstingsman Nils Dahlmans motion en ny landskapslag i samma ämne. Emellertid framgår av Republikens Presidents brev och Högsta domstolens i det förstnämnda ärendet avgivna utlåtande, att jämväl detta senare landstingsbeslut uppenbarligen innefattar överskridande av lagstiftningsbehörigheten i ett avseende. Landskapsstyrelsen har därför ansett skäl vara att redan till denna extra session inkomma med en ny framställning i ämnet, i synnerhet som en skyndsam lösning av frågan är av stor vikt för Mariehamns stad.

Införslaget i denna framställning följer helt de beslut som tidigare fattats av Landstinget med undantag av de ändringar, som påkallas av Republikens Presidents brev och Högsta domstolens utlåtande. Det sistnämnda är av följande lydelse:

"Till Republikens President.

I skrivelse av den 17 sistlidna februari har justitieministeriet meddelat, att Republikens President vid föredragning i statsrådet samma dag beslutat infordra Högsta domstolens utlåtande i anledning av Ålands landstings den 2 december 1955 fattade beslut om antagande av landskapslag om stadsplan för Mariehamns stad, varhos ministeriet bilagt skrivelsen landstingets beslut med därtill hörande handlingar och Ålandsdelegationens yttrande i ärendet.

Med anledning härav har Högsta domstolen i det syfte 14 § 2 mom. självstyrelselagen för Åland den 28 december 1951 stadgar ägnat ifrågasvarande landstingsbeslut granskning och får i avseende å utlåtande vördsam anför följande:

Enligt 13 § 1 mom. 19 punkten självstyrelselagen för Åland underligg lagstiftningen angående stadsplan och tomtindelning landstingets behörighet. Förevarande landstingsbeslut innehåller dock även privaträtten samt ättfogangs-, utsöknings- och skiftesväsendet rörande stadganden av rikslagstiftningsnatur. Jämlikt 14 § 4 mom. självstyrelselagen kan för vinnande av enhetlighet och överskådlighet bestämmelser av rikslagstiftningsnatur upptagas i landskapslag så vitt de i sak överensstämmer med motsva-

rande stadganden i rikets lag. De rättslig tomtbildning reglerande stadgandena i beslutets 42 § avvika emellertid från motsvarande stadganden om tomtbildning, vilka ingå i 45-55 §§ den i riket gällande stadsplanelagen den 24 april 1931 och hänföra sig till lagstiftningen angående privaträtten och rättegångsväsendet. Dessutom stadgas i 8 § 1 mom. landstingsbeslutet, att frågor om klyvning, styckning, sammanläggning och sammanbyggande av tomter upptagas och avgöras, på sätt om ändring av stadsplan är stadgat. Jämlikt 2 § lagen den 17 juli 1931 om skiftesväsendet, tomtmätning och registrering av fastighet i stad kan dock på del av stadsområde, som ingår i fastställd tomtindelning, skiftesförrättning enligt gällande skifteslag icke verkställas. Enär landstinget sålunda i sagda avseenden överskridit sin lagstiftningsbehörighet, får Högsta domstolen hemställa, att Republikens President måtte förordna, att det granskning underkastade beslutet finge förfalla.

De justitieministeriets skrivelse bilagda handlingarna återställas härjämte. Helsingfors den 27 mars 1956.

Högsta domstolen.

Underskrifter."

På grund härav har från 1 kap. utelämnats 8 § och ett nytt 2 kap. omfattande §§ 8-12 tillkommit. Det nya kapitlet följer rikets lag. I förhållande till föregående landstingsbeslut kommer alltså de följande kapitlens och paragrafernas numrering att bli en annan.

På grund av det ovan anförda får landskapsstyrelsen vördsamt förelägga Landstinget till antagande nedanstående

L a n d s k a p s l a g
om stadsplan för Mariehamns stad.

I enlighet med Ålands landstings beslut stadgas:

1 kap.

Om stadsplan, dess ändamål och innehåll samt dess antagande och fastställande.

1 §.

Mariehamns reglering och bebyggande skall i den omfattning, som stadgas i denna landskapslag, ske i enlighet med fastställd stadsplan och tomtindelning samt för stadens ändamålsenliga utbyggande meddelade utomplansbestämmelser.

2 §.

För sådan del av stadsområdet, som tidigare icke blivit upptagen i stadsplanen, skall stadsplan fastställas i den mån stadens utveckling det kräver. Stadsplan må utläggas på stadsområdet oberoende därav, om marken är stadens egen jord eller tillhör annan.

Med avseende å stadsplanens rättsverkningar är statens och landskaps jord likställd med enskild tillhörig mark, där icke för visst fall finnes annorlunda stadgat.

3 §.

Stadsplanen bör anpassas efter förefintliga natur- och ortsförhållanden och läggas så, att stadsplaneområdet på ett lämpligt sätt utnyttjas samt att ett enhetligt och gott bebyggande främjas. Den bör tillgodose samfärdselns, sundhetens, brandsäkerhetens och skönhetssinnets fordringar ävensom samhällets behov av utrymme för de olika ändamål, dess utveckling kräver. Vid stadsplanens gestaltning böra skönhetsvärden och kulturminnesmärken samt tilltalande landskapsbilder skyddas och bevaras. Därjämte böra de äganderättsförhållanden, som vid planens uppgörande gälla beträffande marken, såvitt möjligt uppmärksammas samt erforderlig hänsyn tagas därtill, att utgifterna för planens genomförande icke bliva alltför betungande samt att den enskilda fastighetsägaren icke pålægges inskränkningar, som framstå såsom oskäligen och kunna underlåtas utan att stadsplanens fordringar väsentligen åsidosättas.

Särskilt skall tillses, att parker och andra allmänna planteringar samt offentliga lek- och idrottsplatser anordnas i tillräckligt omfång inom stadens olika delar ävensom att för dylika ändamål redan tidigare avsett utrymme ej utan tvingande skäl inskränkas.

Stadsplan må ej avse större område än som är eller kan förväntas bliva bebyggt inom överskådlig tid.

~~Tomtindelning skall äga rum i samband med uppgörande av stadsplan samt godkännas och fastställas i sammanhang med denna.~~

4 §.

Stadsplan bör grundas på noggrann karta och skall

1) angiva gränserna för planens giltighetsområde samt för de områden, som äro upptagna i planen, och de ändamål, vartill dessa områden äro avsedda att användas, såsom

- a) byggnadskvarter och platser för allmänna byggnader;
- b) gator, torg, parker, planteringar och för allmän samfärdsel avsedda andra områden (gatumark);
- c) områden, avsedda för lekar, friluftsliv, idrott och dylika ändamål (idrottsplatser);
- d) områden, avsedda för särskilda trafikändamål, såsom parkeringsplatser för fordon, vattenleder, hamnområden samt flygstationer och -fält (trafikområden);
- e) begravningsplatser;
- f) vattenområden; och
- g) andra områden, reserverade för vissa i stadsplanen angivna samhällsbehov av allmän art (specialområden);

samt

2) upptaga höjdlägen och fixpunkter i nödig omfattning och utredning om möjligheterna för vattnets avledande; ävensom

3) meddela de ytterligare bestämmelser, som kunna vara erforderliga i fråga om användandet av det i stadsplanen ingående området, såsom angående utnyttjandet av byggnadskvarteren och vissa områdets bebyggande endast med byggnader av visst slag; angående antal byggnader, som få uppföras på tomt, samt största tillåtna antal lägenheter, som få inredas i byggnad; angående byggnadsmaterial, fasadgestaltning och byggnadskonturer; angående gårdsplan, byggnads läge och omfång på tomt, byggnads höjd och våningsantal; angående byggnadslinjer och byggnadsgränser samt förbud mot eller förbehåll vid bebyggande av viss del av kvarter; angående anordnande av genomfartsöppning i byggnad; angående skyldighet att anordna och underhålla plantering på tomtmark, som ej är avsedd till bebyggande, samt angående stängsels beskaffenhet (stadsplanebestämmelser).

5 §.

Stadsplan jämte därtill hörande bestämmelser antagas av stadsfullmäktige. Beslutet skall för att vinna gällande kraft underställas landskapsstyrelsen för fastställelse. Finner landskapsstyrelsen härvid, att stadsplanen till viss del ej kan fastställas oförändrad, skall stadsplanen till denna del eller i dess helhet lämnas utan fastställelse.

Gällande stadsplan och byggnadsplan skall fortfarande lända till efterrättelse, till dess ändring däri fastställts enligt stadgandena i denna landskapslag.

6 §.

Innan stadsplan antages av stadsfullmäktige, skall förslaget offentligen utställas samt den, som beröres av stadsplanen, lämnas tillfälle att yttra sig däröver.

Om utställande av stadsplan skall kungöras såsom om kommunala kungörelser i Mariehamns stad är stadgat. Sådan ägare och innehavare av mark inom det stadsplanlagda området, som har sitt hemvist på annan, i mantalslängd angiven eller eljest känd ort inom riket, så ock kommun, som gränsar till det stadsplanlagda området och som omfattar byggnadsplaneområdet, skall genom skriftligt meddelande underrättas om förslaget utställande.

Sådant meddelande anses hava kommit till vederbörandes kännedom, såframt detsamma inlämnats till befordran med posten såsom rekommenderad försändelse minst två veckor före utställandet.

Hälsovårds- och brandnämndens yttrande över förslaget skola inhämtas.

7 §.

Vad i 5 och 6 §§ är stadgat om antagande och fastställande av stadsplan gäller även ändring av sådan. Jämkning, som icke innefattar väsentlig avvikelse från vad förut varit gällande, må dock av stadsfullmäktige slutligen fastställas, där vederbörande markägare godkänt jämkningen, men stadsfullmäktiges beslut bör, sedan det vunnit laga kraft, meddelas landskapsstyrelsen till kännedom.

2 kap.

Om tomtindelning.

8 §.

Tomtindelning inom byggnadskvarter av mark, som ej tidigare varit indelad i tomter, skall ske, när ägare av sådan mark det begär eller stadsfullmäktige så nödigt finna.

Tomtindelning skall vara avfattad å tomtindelningsskarta, utvisande det indelade området samt huru indelningen verkställes.

9 §.

Byggnadskvarterers indelning i tomter skall godkännas av stadsfullmäktige. Beslut angående tomtindelning skall för att vinna gällande kraft underställas landskapsstyrelsen för fastställelse.

Om ändring av tomtindelning vare lag samma. Jämkning, som icke innefattar väsentlig avvikelse från gällande indelning, må dock av stadsfullmäktige slutligen fastställas, där vederbörande markägare äro om behovet av en sådan jämkning ense, men bör stadsfullmäktiges beslut, sedan detsamma vunnit laga kraft, meddelas landskapsstyrelsen till kännedom.

Tomtindelning må, där sådant anses lämpligt, äga rum i samband med uppgörande av stadsplan samt godkännas och fastställas i samband med denna.

10 §.

Gällande tomtindelning må, såframt någon ägare av mark inom kvarteret

det begär eller stadsfullmäktige så nödigt finna, ändras:

då mark enligt stadsplan skall läggas till byggnadskvarter eller därifrån avskiljas;

då ändring fastställts i stadsplanebestämmelse för kvarter;

då tomtindelning ej är överensstämmande med bestående äganderättsförhållanden eller eljest är olämplig eller

då kvarter helt och hållet eller till betydande del nedbrunnit.

Ej må i andra fall än nu är sagt tomtindelning ändras, med mindre ägarna till de tomter, som av ändringen beröras, därom äro ense och ändringen finnes för en ändamålsenlig reglering av området lämplig.

Om rättens medgivande till tomtbildning i vissa fall stadgas i 46-56 §§.

11 §.

Kvarters indelande i tomter bör ske i ett sammanhang för hela byggnadskvarteret; dock må, här skäl därtill äro, tomtindelning företagas för del av kvarter, där lämplig tomtindelning för kvarteret i övrigt icke därigenom hindras eller försvåras.

12 §.

Förslag till ny eller ändrad tomtindelning skall hållas tillgängligt för ägare av mark, som av indelningen beröres, samt dessa lämnas tillfälle att yttra sig däröver.

Om förslagets utställande skall delgivning ske på sätt i 6 § är stadgat.

Hälsovårds- och brandnämndernas yttranden över förslaget skola inhämtas.

3 kap.

Om förbud mot nybyggnad.

13 §.

Nybyggnad må ej företagas:

- a) på område, som enligt gällande stadsplan utgöres av gatumark;
- b) inom tomtindelad kvarter utöver gällande tomtgräns;
- c) på nyreglerad tomt innan densamma blivit i föreskriven ordning antecknad i tomtboken;

d) på tomt, belägen vid gata, som icke upplåtits till allmänt begagnande, innan från tomtens anordnats utfartsväg och avlopp, som i ⁴⁷25 § sägs, eller staden erhållit säkerhet för att väg och avlopp ofördröjligen anordnas efter byggnadens uppförande;

e) på tomt, vars ägare är pliktig ersätta staden värde av gatumark eller kostnad för anläggning av gata eller kloakledning, vilka belöpa sig på tomtens, eller ock i stadgad ordning kan vara förpliktad att ersätta staden kostnad för anläggning av gata, innan ersättningen guldits eller säkerhet härför ställts eller uppgörelse annorledes träffats; samt

f) på del av tomt, varav annan del är i annan ägares hand.

Säkerhet, som nämnts i denna paragraf, skall godkännas av den stadens myndighet, som stadsfullmäktige bestämt. Är säkerhet ställd, kvarstår stadens därå grundade rätt, ändå att tomten övergått i annan ägares hand. Staten och landskapet vare fria från ställande av sådan säkerhet.

Ovannämnda förbud mot nybyggnad grundlägga inlösningsplikt för staden endast i de fall härom i denna landskapslag uttryckligen stadgas.

14 §.

Nybyggnad må ej företagas inom byggnadskvarter på mark, som enligt stadsplan är avsedd för allmän byggnad, ej heller på specialområden, som enligt stadsplanen äro reserverade för tillgodoseende av allmänna behov, såsom idrottsplats, trafikområde eller begravningsplats. Sådant byggnadsförbud är gällande, intill dess området blivit taget i bruk för sitt ändamål, dock högst under två år efter det stadsplanen fastställdes.

15 §.

Har fråga väckts om uppgörande eller ändring av stadsplan för visst område, må landskapsstyrelsen på framställning av staden meddela förbud att verkställa nybyggnad inom området, med mindre tillstånd härtill för varje särskilt fall beviljas av magistraten. Sådant förbud gäller, intill dess stadsfullmäktige fatta beslut i frågan, dock ej längre än två år, därest icke landskapsstyrelsen på särskilda skäl beviljar förlängning.

På område, för vilket stadsplan, stadsplanebestämmelser eller utomplansbestämmelser eller ändring av dem antagits av stadsfullmäktige, vare nybyggnad förbjuden, intill dess stadsfullmäktiges beslut blivit slutligen prövat av landskapsstyrelsen.

Finner landskapsstyrelsen, att stadsfullmäktiges beslut, varigenom stadsplan antagits eller ändrats, icke kan fastställas, äger landskapsstyrelsen för viss tid, högst två år, meddela sådant förbud mot nybyggnad, som föranledes av omständigheterna.

16 §.

Landskapsstyrelsen äger efter stadsfullmäktiges hörande för visst område eller för särskilt fall medgiva undantag från de i 13 § a) och f) samt 15 § 2 mom. nämnda förbuden mot nybyggnad, där bebyggandet ej finnes medföra väsentlig olägenhet för stadsplanens genomförande eller hinder för lämplig tomtindelning eller vara ägnat att äventyra eller framskjuta stadens rätt till ersättning för gatumark eller för anläggning av gata eller kloakledning.

Har med stöd av denna paragraf skilt tillstånd givits till nybyggnad på del av tomt, varav annan del är i annan ägares hand, må nybyggnad på tomtdelen likväl icke företagas, innan ett år förflutit från tomtindelningens fastställande, eller, där talan om inlösen av tomtdelen blivit an-

hängiggjord, innan det visat sig, om sådan inlösen följer därå.

4 kap.

Om avstående och inlösande av mark.

17 §.

I stadsplan upptagen gatumark äge staden lösa till sig, när staden det äskar.

Staden vare med nedan nämnda undantag pliktig lösa gatumark, innan denna iordningställes av staden.

18 §.

Erfordras på någon utom stadsplanen liggande del av stadsområdet mark för huvudgator, vilka med fäst avseende på områdets planläggning anses bliva framtiden erforderliga, må landskapsstyrelsen medgiva staden rätt att lösa till sig sådan mark.

19 §.

Allmän väg, som ingår i gatumark, idrotts- eller begravningsplats eller i byggnadskvarter eller huvudgata, som i 18 § nämnes, tillfaller staden utan ersättning.

20 §.

Ingår i gatumark enligt stadsplan eller i huvudgata, som i 18 § nämnes, enskild väg, som utlagts vid skiftesförrättning eller begagnats av ålder, eller vägmark, som avsatts av jordägare i samband med upplåtande av visst jordområde för planmässigt bebyggande, äge staden rätt att utan ersättning iordningställa och utnyttja vägmarken för allmän samfärdsel och att förse densamma med ledningar.

Lag samma vare, där i gatumark eller huvudgata, som ovan nämnes, ingår vägmark, vilken upplåtits såsom sådan till begagnande i annan ordning än i 1 mom. sägs, såvida upplåtelsen var gällande mot ägaren av vägmarken vid den tidpunkt, då stadsplanen antogs av stadsfullmäktige eller beslut fattades om anläggning av huvudgata.

Den rätt staden tillkommer på grund av denna paragraf gäller även mot senare ägare av vägmarken, så ock mot innehavare av inteckning eller annan sakrätt, likväl icke mot innehavare av sådan sakrätt, som har bättre rätt än den, som grundas på vägupplåtelsen. Har väg upplåtits allenast på viss tid, gälle stadens nyttjanderätt till vägmarken för samma tid. Skall för vägens begagnande utgå vederlag, vare staden ansvarig därför.

21 §.

Väg, som nämnes i 19 och 20 §§, äge staden icke utan vederbörande rättsägares medgivande taga i besittning, förrän marken skall iordningställas för det ändamål, vartill den kommer att användas.

22 §.

För åstadkommande av nyreglering av trångt eller eljest olämpligt be-

byggt område eller av kvarter, som helt och hållet eller till betydande del brunnit, kan landskapsstyrelsen medgiva staden rätt att lösa jämväl mark, som ingår i byggnadskvarteret.

Lag samma vare, där i stadsplan upptaget område, som ingår i byggnadskvarter, finnes vara behöfligt för staden i och för dess planmässiga utveckling eller för ordnande och underlättande av byggnadsverksamheten.

Skall inom bebyggt stadsområde ny gata öppnas eller gammal gata vidgas eller annat för allmän samfärdsel avsett område iordningställas, kan landskapsstyrelsen berättiga staden att utöver den för ändamålet nödiga gatumarken inlösa även kringliggande markområde, till den del dylik mark erfordras för genomförande av en ändamålsenlig reglering eller för att anläggningarna må komma till sin fulla rätt.

23 §.

Äro särskilda delar av tomt i olika ägares hand, sedan tomtindelning inom byggnadskvarter blivit fastställd, vare ägare av sådan tomtedel berättigad att lösa till sig återstoden av tomten. Då flera vilja lösa, äger den företrädare, vars tomtedel vid uppskattning, såsom i 27 § stadgas, åsättes största värdet. Bli tomtdelarna åsatta lika värden, har den företrädare att lösa, som först anhängiggjorde talan om inlösen.

Brister den, som berättigats att lösa, i erläggande av löseskillingen, vare ägare av annan tomtedel berättigad att lösa efter det åsatta värdet, där han inom nittio dagar efter det löseskillingen bort erläggas gör anmälan hos rätten därom och företer bevis över att han i lantränteriet eller av magistraten godkänd penninganstalt nedsatt den löseskilling, som belöper sig på återstoden av tomten. Då flera vilja lösa, bestämmes företrädet dem emellan efter i 1 mom. stadgade grunder.

24 §.

Har ägare av del i tomt ej inom ett år efter tomtindelnings fastställande anhängiggjort talan om inlösen av återstoden av tomten eller har dylik talan ej lett till förenande av tomtens olika delar i en ägares hand, vare staden berättigad att lösa tomten.

25 §.

Kan mark, som ingår under stadsplan, icke till följd av de i 13 § a) och f) stadgade förbud mot nybyggnad av ägaren tillsvidare utnyttjas på skäligt sätt, vare staden pliktig lösa dylik mark, där ägaren sådant yrkar. Denna skyldighet gäller icke gatumark framför tomt till en bredd av högst aderton meter.

Har ägoområde, efter det stadsplanen av stadsfullmäktige antagits, undergått förändringar, må dessa icke inverka på stadens skyldighet att lösa mark enligt denna paragraf, med undantag likväl av förändringar, som föranletts därav, att del av ägoområdet blivit såsom gatumark av staden in-

löst eller av ägaren till staden överlåten eller såsom tomtmark inlöst av staden eller av delägare i tomt.

26 §.

Stadens inlösningsplikt på grund av stadgandet i 25 § inträder icke, innan tillstånd till nybyggnad på den gatumark eller tomtedel, varom fråga är, sökts jämlikt 16 §, men icke beviljats, där ej uppenbart är, att sådant tillstånd icke kan meddelas.

27 §.

Är fråga om inlösen av mark enligt vad ovan är sagt, skola stadgandena i landskapslagen den 2 juli 1953 angående expropriation för allmänt behov av fast egendom i landskapet Åland (15/53) i tillämpliga delar lända till efterrättelse, dock med iakttagande av följande bestämmelser:

1) Vad i 51 § senare meningen i förenämnda landskapslag om expropriation är stadgat skall icke äga tillämpning inom det område stadsplanen omfattar.

2) Finnes på mark, som avses i 17 och 18 §§ av denna landskapslag, byggnad, stängsel, plantering eller annat, som hör till marken och skall lösas, bör särskilt värde sättas på själva marken. Där ej all mark, som uppskattas, har lika värde, skola de särskilda värdena utsättas.

3) Vill staden lösa enskild väg, som i 20 § nämnes, skall vid expropriationsersättningsbestämmande hänsyn tagas till stadens rätt att för samfärdsel utnyttja vägmarken. Kan innehavare av inteckning eller annan sakrätt med bättre rätt än den upplåtelse, på grund av vilken marken användes såsom väg, ur sålunda bestämd ersättning ej utbekomma vad honom tillkommer enligt lag, må ersättningen, såvitt den inverkar på hans rätt, bestämmas utan hänsyn till sagda nyttjanderätt. Kostnad, som staden nedlagt på vägens iordningställande, må dock ej föranleda höjning av ersättningsbeloppet.

4) Försummar staden att, på sätt i 44 § 1 mom. av förenämnda landskapslag om expropriation stadgas, erlägga fastställd expropriationsersättning för mark, som avses i 17, 18, 20, 22 och 24 §§, skall, i händelse någon till ersättning berättigad det yrkar, frågan om markens avträdande, såvitt den inverkar på hans rätt, förfalla för den gången, därest icke staden enligt medgivande av markens ägare tagit marken i besittning.

5) Talan om rätt att, såsom i 23 § sägs, lösa del i tomt handlägges vid domstol i för tvistemål stadgad ordning. Har ägare av tomtedel anhängiggjort talan om lösen av återstoden av tomten, vare ägare av annan del i tomten, som vill lösa, berättigad att utan ny stämning föra talan där om i samma rättegång. Kan överenskommelse om löseskillningen icke träffas, tillsättes inför rätten en nämnd, bestående av tre personer, vilka utses av alla delägare i tomten gemensamt eller, om de ej kunna enas om valet,

av rätten. Nämnden äger enligt ovan stadgade grunder uppskatta samtliga de delar av tomten, som äro i olika delägares hand jämte på dem förefintliga byggnader och andra anläggningar ävensom annan skada, som bör gottgöras, samt på envar sådan del sätta särskilt värde och avgiva yttrande beträffande ersättningen och övriga därmed sammanhängande frågor. Sedan nämndens yttrande inkommit, fastställer rätten, vilken av delägarna är berättigad att lösa, så ock den envar rättsägare tillkommande ersättning och gottgörelse till nämnden samt annan kostnad. I fråga om löseskillningens gäldande skola stadgandena i 44-47 §§ av förenämnda landskapslag om expropriation på motsvarande sätt och i tillämpliga delar lända till efterrättelse, dock så att de ålägganden, som jämlikt nämnda stadganden ankomma på landskapsstyrelsen, skola övertagas av magistraten.

6) Uppkommer eljest tvist om rätt eller plikt att omedelbart på grund av stadgandena i denna landskapslag lösa mark, döme rätten därom, innan expropriationsförfarandet inledes. På markens ägare ankomme att väcka talan om stadens åläggande att lösa mark samt att, där yrkandet av rätten bifalles, ansöka om expropriationens utförande.

5 kap.

Om anläggning, upplåtande och underhåll av gata eller allmän plats inom stadsplan.

28 §.

Anläggning av gata, torg, park, plantering eller annan för allmän samfärdsel avsedd plats ankommer på staden.

29 §.

Gator med gångbanor samt torg och andra allmänna platser anläggas av staden i den mån terrängförhållandena och stadens tillgångar det medgiva.

Dock må, där på stadsplanen utlagda tomter vid för gata avsett område blivit bebyggda till två tredjedelar av den tillämnade gatans eller gatudelens längd, staden ej undandraga sig att skyndsamt utföra gatubyggnaden.

Fullgör staden icke behörigen denna förpliktelse, äge landskapsstyrelsen därtill förplikta staden. Likaså have landskapsstyrelsen rätt att skyldigkänna tomtägare att anordna utfartsväg och avlopp, på sätt i 32 § är stadgat.

30 §.

Då gata eller gatudel upplåtes till allmänt begagnande, skall den till bredd överensstämma med stadsplanen och vara placerad i fastställt höjdläge samt försedd med beläggning och med gångbanor, där stadens myndigheter anse sådana nödvändiga, ävensom med nödiga anordningar för dagvattnets avledande.

På därom gjord ansökan äger magistraten tillsviida eller under viss tid medgiva avvikelse från gatubredd och höjdläge samt bevilja anstånd

-12-

med gatas beläggande, där samfärdseln och den allmänna hälsovården ändå kunna behörigen tillgodoses.

31 §.

På stadsfullmäktige ankommer att efter behovet och ortens sed bestämma, vilket ämne som skall användas vid gatubeläggning.

Skall i gatan finnas kloakledning för avledande av vatten eller flytande orenlighet, bör jämväl sådan ledning vara anlagd, innan gatan upplåtes för samfärdsel. Dock äger magistraten medgiva anstånd med ledningens byggande, där det ej är oförenligt med den allmänna hälsovårdens krav.

32 §.

Bebygges tomt, innan gata vid densamma blivit, på sätt ovan säges, upplåten till allmänt begagnande, skall tomtägare från tomten anordna farbar utfartsväg och nödigt avlopp. I den mån staden förfogar över erforderlig obebyggd mark, som enligt stadsplanen är avsedd till gata eller allmän plats, vare staden pliktig att utan ersättning låta marken nyttjas för ändamålet.

33 §.

Underhåll, renhållning och snöplogning av gator, torg, parker samt allmänna platser ombesörjer staden.

34 §.

Det ankommer på staden att på lämpliga platser samt i behövlig omfattning inrätta allmänna brunnar eller vattenposter.

6 kap.

Tomtägares gatukostnadsbidrag.

35 §.

Lägges stadsplan över mark, som staden icke äger, åligger det tomtägare inom sådant område att deltaga i kostnaderna för inlösen av gatumark och gatas iordningställande ävensom i kostnaderna för anläggande av kloakledning enligt vad nedan stadgas.

36 §.

Ägare av tomt vare pliktig ersätta staden halva värdet av den mark, som erfordras till gatumark framför hans tomt intill en bredd av aderton meter.

Har gata vidgats, vare den, som äger tomt vid gatan, skyldig ersätta staden intill halva värdet av den mark, som erfordras för gatans vidgande framför hans tomt till högst aderton meters bredd, dock endast i den mån tomtägaren genom vidgningen tillföres en motsvarande fördel.

Tomtägare må ej förpliktas att giva ersättning för sådan gatumark, som staden förvärvat förrän denna ländskapslag trätt i kraft eller som staden, efter det gatumarken blivit i stadsplanen upptagen såsom sådan,

samtidigt som tomten haft i sin ägo. Lag samma vare med avseende å sådan gatumark framför tomt, som av tomtägare utan lösen överlätits till staden eller som staden med stöd av 19 § i ägo bekommit eller med stöd av 20 § tagit i bruk.

Har i fråga om viss tomt mellan staden och tomtägaren träffats överenskommelse angående ersättningsskyldighetens fullgörande eller angående lindring eller befrielse därutinnan, lände sådan överenskommelse till efterrättelse, ändå att tomten övergår till annan ägare.

37 §.

Kunna tomtägaren och staden ej enas om beloppet av den ersättning, som tomtägaren enligt 36 § har att gälda, döme rätten härom. Det åligger rätten att enligt samma grunder, som här ovan stadgats för värdering av gatumark, som avstås till staden, uppskatta värdet av marken vid tiden för ersättningsbestämmande utan hänsyn till kostnad, som staden må hava vidkänts för markens iordningställande, ävensom i fall, varom i 36 § 2 mom. stadgas, att pröva, huruvida och i vad mån tomtägaren har fördel av gatuvidgningen. Uppstår tvist om vidden av den gatumark, som tomtägaren har att ersätta, skall särskilt värde sättas på den mark tvisten gäller. Kostnaderna för värderingen gäldas av staden, då ersättningen varder satt till lägre belopp än staden fordrat, men eljest av tomtägaren, där icke rätten på synnerliga skäl annorlunda förordnar.

Där tomten övergått till annan ägare, vare värderingen bindande jämväl för denne.

38 §.

Ersättning för gatumark skall, sedan gatan eller gatudelen blivit upplåten till allmänt begagnande, utgivas av tomtägaren vid anfordran, om på tomten finnes byggnad, som uppförts efter det stadsplanen fastställdes, men i annat fall, då nybyggnad skall uppföras på tomt.

För vidgad gatudel skall ersättningsbeloppet, efter det vidgningen framför tomten blivit genomförd, utgivas vid anfordran, om tomten är bebyggd, men i annat fall, då nybyggnad skall uppföras där.

39 §.

Stadsfullmäktige må i den ordning nedan sägs ålägga tomtägare skyldighet att ersätta staden dess kostnader för anläggning av gata, helt eller delvis.

Vid bestämmandet av tomtägarers ersättningsskyldighet må såsom anläggningskostnad anses kostnad för

a) avlägsnande från gatumarken av därå befintliga byggnader och andra anläggningar;

b) röjning, grundning och planering av gatan i fastställt höjdläge; samt

c) första beläggning av gatan samt dess förseende med rännstenar och gångbanor.

Ersättningsskyldighet, som ovan omförmäles, må icke påläggas tomtägare med avseende å sådan tomt, som tidigare varit i stadens ägo, ej heller för gatuanläggningsarbete, som av staden utförts, innan denna landskapslag trätt i kraft, eller beträffande gata, som innan denna landskapslag trätt i kraft iståndsatts i ett skick, motsvarande trafikbehovet på orten.

Då ett år förflutit, från det gata i stadgad ordning blivit upplåten till allmänt begagnande, är stadens rätt att bestämma i denna paragraf avsedd ersättningsskyldighet förfallen.

Är tomt belägen vid sådan del av torg, park eller annan allmän plats, som är avsedd att begagnas såsom gata, skall marken till en bredd av aderton meter från tomtgränsen betraktas som gata med avseende å tomtägarens skyldighet att ersätta kostnad för gatas anläggning.

40 §.

Har fråga väckts om tomtägares åläggande att ersätta staden dess kostnader för gatas anläggning och finna stadsfullmäktige, att frågan bör komma under närmare prövning, låte fullmäktige verkställa utredning i ärendet och uppgöra det förslag, vartill utredningen föranleder.

Utredningen och förslaget skola innehålla

planritning av ifrågavarande område, omfattande såväl gatan som de vid densamma liggande tomterna;

fullständigt kostnadsförslag för ifrågavarande gatuanläggning;

förteckning över de tomter, vilka beröras av gatuanläggningen, utredning angående tomtlinjernas längd mot gatan och tomternas yttinnehåll ävensom uppgift, huruvida tomterna äro bebyggda; samt

förslag därom, vilka anläggningskostnader enligt nästföljande moment böra stanna staden till last, och förslag till grunder för uträkning såväl av det belopp, vilket sammanlagt skall påföras tomtägarna, som för detsamma fördelning på de skilda tomterna.

Vid uppgörandet av förslaget skall iakttagas, att tomtägarna icke må belastas med kostnad för gatas anläggning till större bredd än aderton meter, ej heller med kostnad, som utan motsvarande fördel för vidliggande tomts bebyggande föranledes därav, att gatans höjdläge skall i väsentlig mån avvika från markens naturliga höjdläge. Finnas tomter endast på ena sidan av gatan, må allenast hälften av kostnaden upptagas till fördelning dem emellan.

Utredningen och förslaget skola, sedan magistraten däröver avgivit yttrande, hållas för allmänheten tillgängliga under minst en månad efter därom utfärdad kungörelse. Sedan denna tid tilländagått och förslaget,

när skäl därtill äro, undergått ytterligare bearbetning, äge stadsfullmäktige besluta i ärendet. Fullmäktiges beslut skall, där tomtägare genom detsamma ålagts ersättningsskyldighet, för att vinna gällande kraft underställas landskapsstyrelsens prövning och fastställelse. Landskapsstyrelsen må fastställa beslutet till efterrättelse, där detsamma anses vara för ortens förhållanden lämpligt samt motsvara skäliga krav på rättvisa och billighet.

41 §.

Vad i 39 och 40 §§ är stadgat angående tomtägarers skyldighet att ersätta staden dess kostnader för gatas anläggning, skall äga motsvarande tillämpning i fråga om tomtägarers skyldighet att utgiva ersättning för kloakledning, dock att stadsfullmäktiges beslut om ersättningsskyldighet skall fattas inom ett år, efter det kloakledningen är anlagd, vid äventyr att stadens rätt till ersättning eljest anses förfallen.

Vid bestämmandet av sådan ersättningsskyldighet skall för övrigt iakttagas,

att tomtägarna icke må belastas med större andel av kostnaden för kloaknätet än vad som kan anses belöpa sig på avloppet från tomterna, jämfört med avloppet från gatumark jämte annat avlopp, som skall tillgodoses genom kloakledningen;

att tomtägarnas bidrag till kloaknätet skall fördelas på samtliga de tomter, vilkas behov av avlopp tillgodoses genom detsamma, efter den grund, som finnes rättvis och billig; samt

att, där höjdförhållandena föranleda att särskilda kloaknät anordnas för olika delar av staden, uppskattning och fördelning av kostnaderna böra verkställas särskilt för varje sådant kloaknät.

42 §.

Vad i 38 § är stadgat angående tiden för utgivande av ersättning för gatumark ävensom i sista momentet av 36 § angående överenskommelse mellan staden och tomtägare beträffande ersättningsskyldighetens fullgörande eller angående lindring eller befrielse därutinnan, skall äga motsvarande tillämpning jämväl ifråga om ersättning för anläggning av gata och kloakledning.

Vid ersättningsbeloppets slutliga bestämmande lägges den av staden nedlagda faktiska anläggningskostnaden till grund för uträkningen, dock sålunda, att tomtägare, där kostnadsförslaget överskridits, må påföras endast sådan merkostnad, som utan stadsmyndigheternas förvållande orsakats av ökade materialpris eller arbetslöner eller annan dylik anledning.

43 §.

Har ägare av del av tomt, såsom i 16 § är sagt, erhållit tillstånd att bebygga tomtdelen, skall sådan tomtedel anses såsom tomt i fråga om

anordnande av utfartsväg eller avlopp, om gatas anläggning och upplåtande samt om tomtägarers skyldighet att gälda ersättning för gatumark, gatas anläggning och kloakledning.

7 kap.

Om skyldighet för staden att ersätta viss av stadsplans genomförande vållad skada.

44 §.

Varder vid genomförandet av stadsplaneändring eller eljest på grund av myndighets åtgärd gatumark till sitt höjdläge ändrad och förorsakas därigenom men vid begagnandet av invidliggande mark eller byggnad eller åsamkas markens eller byggnadens ägare kostnad för anordningar till förebyggande av dylikt intrång, vare staden skyldig utgiva ersättning för sålunda uppkommen skada.

Sker sådan ändring i stadsplan, att på denna upptagen gata till hela sin bredd eller någon del därav uteslutes ur planen eller att för allmän samfärdsel avsedd öppen plats skall användas till annat ändamål, och medför dylik ändring inskränkning i rättigheten att bebygga invid gatan eller den öppna platsen liggande bebyggd eller obebyggd mark eller avsevärt försämrad utfart eller annan uppenbar och väsentlig skada, vare staden likaledes pliktig att ersätta skada, som härigenom uppkommer.

Medför ändring, som ovan i denna paragraf nämnes, eller i omedelbart samband härmed stående stadsplaneändring jämväl nytta för fastighet, skall ersättning gäldas endast, såvitt skadan överstiger nyttan.

Skadestånd, varom i denna paragraf är fråga, tillkomme jämväl den, som har nyttjanderätt till marken eller till byggnad därå, samt innehavare av servitutsrätt.

45 §.

Uppkommer tvist om skadestånd, varom i 44 § sägs, döme rätten härom.

8 kap.

Om rättslig tomtbildning.

46 §.

Innefattar fastställd tomtindelning

- a) sammanläggning av två eller flere tomter till en;
- b) sammanläggning till en tomt av två eller flere sådana ägolotter eller delar därav, som förut ej ingått i tomtindelning;
- c) sammanläggning med tomt av område, som förut ej ingått i tomtindelning; eller
- d) avstyckning av tomt del att med annat område sammanläggas till en tomt eller utläggas till gatumark,

ankommer det på ägare av nybildad eller reglerad tomt att utverka rättens medgivande till tomtbildningen i den ordning nedan sägs. Ej må tomt anses slutligt bildad, innan rättens medgivande utverkats.

47 §.

Medgivande, som i 46 § avses, sökes skriftligen hos rätten. Ansökningen skall följas av utredning därom, att den tomtindelning, varom är fråga, blivit fastställd. Det åligger därjämte sökanden att styrka sin äganderätt till de områden, varav den nybildade eller reglerade tomten består.

Gäller ansökningen avstyckning av tomtedel att med annat område sammanläggas till en tomt, åligger det sökanden att förete utredning angående äganderätten till såväl den styckade tomten som det område, med vilket tomtdelen skall förenas. Äro tomten och sagda område i olika ägares hand, bör därjämte styrkas, att områdets ägare på grund av överlåtelse vunnit åtkomst till tomtdelen ifråga.

Där rätten till område, som i ansökningen avses, befinnes tvistig eller området eller del därav är utmätt eller satt under skingringsförbud, skall ansökningen avslås.

48 §.

Sammanläggning av tomter må av rätten medgivas allenast i fall ej mer än en av tomterna är besvärad av beviljad eller sökt inteckning eller därest tomterna äro besvärade endast av gemensamma inteckningar, gällande med samma förmånsrätt i envar av dem. Sammanläggning skall ock medgivas, då sådan överenskommelse angående inteckningarnas anpassande efter den nya indelningen samt angående deras förmånsrättsordning blivit träffad, att tomtindelningen på grund härav kan genomföras utan förfång för någons rätt.

Vad i 1 momentet är sagt om inteckning, skall tillämpas jämväl beträffande panträtt för ogulden köpeskillning.

49 §.

I avseende å sammanläggning till en tomt av sådana ägolotter eller delar av dem, som förut ej ingått i tomtindelning, skall vad i 48 § är stadgat äga motsvarande tillämpning.

50 §.

Medgivande att med tomt sammanlägga område, som förut ej ingått i tomtindelning, må ej av rätten lämnas, där området är besvärat av beviljad eller sökt inteckning eller är underpant för ogulden köpeskillning

51 §.

Avstyckning av tomtedel för att sammanläggas med annat område till en tomt eller utläggas till gatumark må, där tomtdelen är besvärad av beviljad eller sökt inteckning eller är underpant för ogulden köpeskillning, ej av rätten medgivas, såframt icke vederbörande intecknings- och pant-havare härtill skriftligen samtyckt.

Har tomtdelen genom tvångsinlösen frigjorts från inteckning och andra därå vilande rättigheter, må tillstånd till tomtbildningen meddelas utan

sådant förbehåll, som i 1 momentet är sagt.

52 §.

Sammanlägges område enligt vad ovan stadgats med annat, däri inteckning är beviljad eller vilket står i underpant för ogulden köpeskillning, vare intecknings- och panträtten gällande jämväl i förstnämnda område.

Ansökes efter sammanläggning inteckning på grund av tidigare rätt be-
träffande område, med vilket annat område i den ordning ovan stadgats
sammanlagts, eller fullföljes tidigare gjord inteckningsansökan, skall
inteckningen, därest sådan ansökan bifalles, fastställas att gälla i
hela den nya tomten.

53 §.

Inteckning i tomt, varav viss del avstyckas och med annat område
sammanlägges till en tomt eller utlägges till gatumark, skall ej häfta
vid det avstyckade området, efter det rättens bifall lämnats till tomt-
bildningen. Inteckningsansökan, som vid sagda tidpunkt är anhängig, skall
såvitt ansökan avser det avstyckade området, anses förfallen.

Vad i 1 momentet stadgats om inteckning, skall äga motsvarande till-
lämpning i avseende å panträtt för ogulden köpeskillning.

54 §.

Om ansökan, som i 47 § avses, så ock om rättens beklut däröver skall
anteckning göras i fastighetsdomarens lagfartsprotokoll. Har område för-
värvats genom fång, som bör lagfaras, skall, efter det rättens medgivande
till tomtbildningen lämnats, lagfart på tomten sökas i härför stadgad
ordning.

Skall, enligt vad i 52 och 53 §§ sägs, inteckning gälla jämväl i annat
område än det, vari den beviljats, eller upphöra att gälla i visst om-
råde eller ansökan om anteckning anses till någon del förfallen eller har
överenskommelse, som i 48 § sägs, blivit träffad, göres härav påkallad
anteckning i fastighetsdomarens inteckningsprotokoll. Därjämte skall på
vederbörande inteckningshandlingar, vilka skola av inteckningshavarna fö-
retes i huvudskrift, tecknas bevis däröver, att inteckningsförhållandena
blivit ordnade på nämnda sätt.

55 §.

Har rätten bifallit i 47 § avsedd ansökan, skall den myndighet, på
vilken förandet av tomtbok ankommer, ofördröjligen underrättas om beslu-
tet i avseende å kännedom samt behörig anteckning i tomtboken.

56 §.

Uti utslag i ärende, som här ovan i 46-55 §§ avses, sökes ändring
genom besvär.

9 kap.

Om utomplansbestämmelser.

57 §.

Erfordras för någon utom stadsplanen liggande del av stadsområdet bestämmelser angående markens användande, skola sådana meddelas.

Dylika utomplansbestämmelser kunna avse; utnyttjande av området eller del därav till bebyggande väsentligen för visst ändamål, såsom bostäder eller industriella anläggningar; utfartsväg och avlopp från byggnadsplats; byggnads läge samt den del av byggnadsplatsen, som bör lämnas obebyggd; byggnadssätt och minsta avstånd mellan byggnad och väg; ävensom vad i övrigt må vara erforderligt till främjande av ett lämpligt och gagneligt bebyggande samt för underlättande av den blivande stadsplanens genomförande.

Angående antagande, fastställande och ändrande av utomplansbestämmelser gäller vad ovan om stadsplan är stadgat.

58 §.

Nybyggnad må ej företagas i strid med utomplansbestämmelserna. Dock må den myndighet, som äger meddela byggnadslov, bevilja undantag härifrån, då särskilda skäl därtill äro och nybyggnaden ej avsevärt försvårar markens användande för avsett ändamål.

59 §.

Vad i 15 § är stadgat angående nybyggnadsförbud under den tid ärende angående uppgörande eller ändring av stadsplan är anhängigt hos stadsmyndigheterna eller hos landskapsstyrelsen, skall äga motsvarande tillämpning med avseende å uppgörande eller ändring av utomplansbestämmelser.

60 §.

Om utomplansbestämmelser utanför stadens område är särskilt stadgat.

10 kap.

Allmänna bestämmelser.

61 §.

Företages nybyggnad i strid mot förbud, som meddelats i eller på grund av denna landskapslag, äge överexekutor meddela handräckning till rättelse. Därom gälla enahanda bestämmelser, som för i 7 kap. 14 § utsökningsslagen avsedda fall äro stadgade, dock sålunda att, där hus skjuter in på annans grund eller närmare denna än gällande byggnadsföreskrifter medgiva, skall landa till efterrättelse vad i lagen om grannelagsförhållanden för sådant fall finnes stadgat.

Ansökning om handräckning, som här avses, må göras av sakägare, allmän åklagare eller byggnadsinspektör. Är ansökning gjord av allmän åklagare eller byggnadsinspektör och äskar utmätningssmannen, att kostnad för förrettningen skall förskjutas, må det ske av allmänna medel.

62 §.

Äro särskilda anstalter, såsom brobyggnad eller tunnel, erforderliga

för åstadkommande av samfärdselled, som enligt stadsplanen skall gånordnas till eller genom trafik- eller specialområde, och kunna staden och den, som förfogar över området, ej enas om de åtgärder, som böra vidtagas med anledning därav, eller om gäldande av kostnaden därför, äge landskapsstyrelsen förordna däräm, där icke bestämmelse i lag annat föranleder.

Lag samma vare i fråga om iordningställande av de inom trafik- och specialområde fallande samfärdsellederna.

63 §.

Vid tillämpning av denna landskapslag är till nybyggnad att hänföra ej blott uppförande av helt ny byggnad utan även till-, på- och ombyggnad av befintlig byggnad, dess inredande, helt eller delvis, väsentligen på annat sätt än förut, så ock andra förändringar av den beskaffenhet, att de kunna anses jämförliga med ombyggnad. Likväl skall sådan förändring av befintlig byggnad, som ovan sagts, icke betraktas såsom nybyggnad, därest den är av ringa omfattning i förhållande till byggnadens värde såväl i och för sig som i förening med annat arbete av enahanda beskaffenhet, som kan hava utförts på byggnaden under närmast föregående två år.

Såsom nybyggnad enligt denna landskapslag är ej att anse byggnad av tillfällig beskaffenhet, avsedd att kvarstå under jämförelsevis kort tid, ej heller mindre anordning för prydnad eller annat ändamål, såsom brunn, monument, kiosk och bekvämlighetsinrättning. Dock äge den myndighet, på vilken beviljande av byggnadslov ankommer, där så prövas nödigt, meddela förbud mot anordning, som här avses, eller förordna om dess borttagande.

Innefatta stadsplanebestämmelser förbud mot bebyggande av viss mark, skall sådant förbud icke anses utgöra hinder för uppförande av byggnad eller för anordning, som i föregående moment omförmäles, där ej i sagda bestämmelser uttryckligen annorlunda är sagt.

64 §.

Gata skall anses upplåten till allmänt begagnande, då den vid i behörig ordning verkställd syneförrättning blivit för sitt ändamål godkänd.

65 §.

Är tomt belägen vid gatukors, skall till gata framför tomten i de avseenden, som 36 och 39 §§ angiva, räknas även gatans fortsättning till gatukorsets mittlinje, dock ej utöver nio meter.

66 §.

Ägare av tomt eller byggnad vare pliktig att mot full ersättning för skada och olägenhet, som därigenom kan tillskyndas honom, tåla att på vägg, tak, port eller plank anbringas fästen eller stöd för telegraf-,

-21-

telefon-, kraft- och belysningsledningar eller andra liknande anordningar, vilka betjäna offentliga eller allmänna behov. I byggnadsordning meddelas de närmare föreskrifter, som finnas erforderliga för tillvaratagande av den enskildes intresse i detta avseende.

Ägare och innehavare av tomt eller mark vare pliktig att på sina områden tillåta utförande av de arbeten, som påkallas av stadsplans uppgörande eller genomförande, samt att lämna vid sådan förrättning anbragta märken orubbade.

Märken, avsedda att anbringas för längre tid, skola förläggas på eller i närheten av byggnad eller hägnad eller på marken på sådant sätt, att desamma icke försvåra egendomens sedvanliga bruk.

67 §.

Över magistratens beslut på grund av denna landskapslag må besvär anföras hos länsstyrelsen inom trettio dagar efter det besväranden erhållit del av beslutet.

I utslag, som länsstyrelsen avgivit med anledning av besvär, må ändring sökas genom besvär, som inom trettio dagar efter delfåendet skola inlämnas till högsta förvaltningsdomstolen.

Besvärsrätt, som i denna paragraf sägs, tillkommer jämväl staden. Det åligger magistraten att i sådant avseende delgiva stadsstyrelsen sitt i ärendet fattade beslut.

68 §.

De närmare föreskrifter, som erfordras i fråga om uppgörande av stadsplan, utomplansbestämmelser, om byggnad inom område, som i denna landskapslag avses, samt om utfärdande av byggnadsordning, meddelas genom landskapsförordning.

69 §.

Denna landskapslag träder omedelbart i kraft. Genom densamma upphäves förordningen den 18 mars 1856 angående allmänna grunder för städernas reglering och bebyggande så ock övriga stadganden, som stå i strid med vad i denna landskapslag stadgas.

Äro, då denna landskapslag träder i kraft, delar av tomt i olika ägares hand, skall den i 24 § ägare av del i tomt medgivna tiden för lösningstalans anhängiggörande räknas från dagen för landskapslagens ikraftträdande.

Mariehamn den 25 maj 1956.

På landskapsstyrelsens vägnar:

Lantråd

Hugo Johansson
Hugo Johansson

Landskapssekreterare

Rolf Sundman
Rolf Sundman.